TARPTAUTINĖ KONVENCIJA DĖL KOVOS SU ĮKAITŲ ĖMIMU

Valstybės – šios Konvencijos dalyvės,

atsižvelgdamos į Jungtinių Tautų Įstatų tikslus ir principus, susijusius su tarptautinės santarvės ir saugumo palaikymu bei draugiškų santykių ir bendradarbiavimo tarp valstybių plėtojimu,

pripažindamos ypač, kad kiekvienas turi teisę į gyvybę, laisvę ir asmens saugumą, kaip tai numatyta Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje bei Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte,

dar kartą patvirtindamos tautų lygiateisiškumo ir apsisprendimo principą, paskelbtą Jungtinių Tautų Įstatuose bei Deklaracijoje dėl tarptautinės teisės principų, susijusių su draugiškais santykiais ir bendradarbiavimu tarp valstybių, pagal Jungtinių Tautų Įstatus, taip pat kitose atitinkamose Generalinės Asamblėjos rezoliucijose,

manydamos, kad įkaitų ėmimas yra nusikaltimas, keliantis rimtą susirūpinimą tarptautinei bendrijai, ir kad pagal šios Konvencijos nuostatas kiekvienas asmuo, vykdantis įkaitų ėmimą, turi būti arba traukiamas baudžiamojon atsakomybėn, arba išduodamas,

būdamos įsitikinusios, jog būtina plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą tarp valstybių, rengiant ir taikant veiksmingas priemones, skirtas užkirsti kelią visiems įkaitų ėmimo veiksmams kaip tarptautinio terorizmo pasireiškimui, taip pat persekioti bei bausti už juos,

s u s i t a r ė:

1 straipsnis

1. Kiekvienas asmuo, kuris pagrobia ar sulaiko kitą asmenį (toliau – įkaitas) ir grasina jį nužudyti, sužaloti ar toliau laikyti, siekdamas priversti trečiąją šalį, būtent: valstybę, tarptautinę tarpvyriausybinę organizaciją, kokį nors fizinį ar juridinį asmenį ar asmenų grupę, įvykdyti arba susilaikyti nuo bet kokio akto įvykdymo, kaip tiesioginės ar netiesioginės įkaito išlaisvinimo sąlygos, šios Konvencijos požiūriu daro įkaitų ėmimo nusikaltimą.

2. Kiekvienas asmuo, kuris:

a) kėsinasi įvykdyti įkaitų ėmimą ar

b) dalyvauja kaip kiekvieno asmens, kuris vykdo ar kėsinasi įvykdyti įkaitų ėmimą, bendrininkas,

taip pat daro nusikaltimą pagal šią Konvenciją.

2 straipsnis

Kiekviena valstybė dalyvė, atsižvelgdama į sunkų šių nusikaltimų pobūdį, numato atitinkamas bausmes už 1 straipsnyje nurodytus nusikaltimus.

3 straipsnis

1. Valstybė dalyvė, kurios teritorijoje laikomas nusikaltėlio paimtas įkaitas, imasi visų, jos manymu, tinkamų priemonių palengvinti įkaito padėtį, ypač užtikrinti jo išlaisvinimą, bei prireikus padėti jam išvykti po išlaisvinimo.

2. Jei koks nors dalykas, kurį nusikaltėlis įgijo imdamas įkaitus, patenka valstybės dalyvės žinion, ši valstybė dalyvė grąžina jį kiek galima greičiau įkaitui ar pagal aplinkybes 1 straipsnyje nurodytai trečiajai šaliai arba atitinkamoms jo šalies institucijoms.

4 straipsnis

Valstybės dalyvės bendradarbiauja užkertant kelią nusikaltimams, nurodytiems 1 straipsnyje, be kita ko:

a) imdamosi visų praktiškai įgyvendinamų priemonių, skirtų užkirsti kelią jų atitinkamose teritorijose rengimuisi daryti šiuos nusikaltimus jų teritorijose arba už jų ribų, įskaitant priemones, skirtas jų teritorijose uždrausti neteisėtą asmenų, grupių bei organizacijų, kurie skatina, kursto, organizuoja ar dalyvauja, vykdydami įkaitų ėmimus, veiklą;

b) keisdamosi informacija ir koordinuodamos administracinių bei kitų reikiamų priemonių, skirtų užkirsti kelią tokiems nusikaltimams, taikymą.

5 straipsnis

1. Kiekviena valstybė dalyvė imasi tokių priemonių, kurios gali būti reikalingos, siekiant nustatyti jos jurisdikciją dėl kiekvieno 1 straipsnyje nurodyto nusikaltimo, kuris buvo padarytas:

a) jos teritorijoje arba laive ar orlaivyje, registruotuose šioje valstybėje;

b) kiekvieno jos nacionalinio subjekto ar, jei nurodyta valstybė mano, jog tikslinga, asmens be pilietybės, kurios teritorijoje yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta;

c) tam, kad priverstų šią valstybę atlikti kokį nors veiksmą ar susilaikyti nuo jo atlikimo; ar

d) įkaitui, kuris yra nurodytos valstybės nacionalinis subjektas, jei ši valstybė mano, jog tai tikslinga.

2. Kiekviena valstybė dalyvė atitinkamai imasi tokių priemonių, kurios gali būti reikalingos siekiant nustatyti savo jurisdikciją dėl 1 straipsnyje nurodytų nusikaltimų tais atvejais, kai tariamas nusikaltėlis yra tos valstybės teritorijoje, ir ji jo neišduoda kuriai nors šio straipsnio 1 dalyje nurodytai valstybei.

3. Ši Konvencija neatmeta jokios baudžiamosios jurisdikcijos, vykdomos remiantis tos valstybės teise.

6 straipsnis

1. Kiekviena valstybė dalyvė, kurios teritorijoje yra tariamas nusikaltėlis, įsitikinusi, jog aplinkybės to reikalauja, remdamasi savo įstatymais, jį suima arba imasi kitų priemonių, užtikrinančių jo sulaikymą tol, kol tai reikalinga tam, kad būtų galima pradėti baudžiamąjį persekiojimą ar imtis išdavimo veiksmų. Tokia valstybė dalyvė nedelsdama atlieka pirminį faktų tyrimą.

2. Apie suėmimą ar kitas šio straipsnio 1 dalyje minimas priemones tiesiogiai ar per Jungtinių Tautų Generalinį Sekretorių nedelsiant pranešama:

a) valstybei, kurios teritorijoje buvo padarytas nusikaltimas;

b) valstybei, prieš kurią buvo panaudota ar kėsintasi panaudoti prievartą;

c) valstybei, kurios nacionalinis subjektas yra fizinis asmuo ar kuriai priklauso juridinis asmuo, prieš kuriuos buvo panaudota ar kėsintasi panaudoti prievartą;

d) valstybei, kurios nacionalinis subjektas yra įkaitas ar kurios teritorijoje yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta;

e) valstybei, kurios nacionalinis subjektas yra tariamas nusikaltėlis, o jei jis yra asmuo be pilietybės – valstybei, kurios teritorijoje yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta;

f) tarptautinei tarpvyriausybinei organizacijai, prieš kurią buvo panaudota ar kėsintasi panaudoti prievartą;

g) visoms kitoms suinteresuotoms valstybėms.

3. Kiekvienam asmeniui, dėl kurio imamasi šio straipsnio 1 dalyje numatytų priemonių, suteikiama teisė:

a) nedelsiant susisiekti su artimiausiu atitinkamu valstybės, kurios nacionalinis subjektas jis yra, atstovu ar su valstybės, kuri kitu būdu turi teisę susisiekti, atstovu, ar, jei jis yra asmuo be pilietybės, valstybės, kurios teritorijoje yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta, atstovu;

b) būti aplankytam šios valstybės atstovo.

4. Šio straipsnio 3 dalyje išvardytos teisės turi būti įgyvendinamos pagal valstybės, kurios teritorijoje yra tariamas nusikaltėlis, įstatymus ir taisykles, tačiau šiuo atveju šie įstatymai ir taisyklės turi padėti visiškai įgyvendinti tikslus, kuriems skiriamos teisės, suteiktos pagal šio straipsnio 3 dalį.

5. Šio straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatos neapriboja kiekvienos valstybės dalyvės, siekiančios jurisdikcijos pagal 5 straipsnio 1 dalies b punktą, teisės prašyti Tarptautinį Raudonojo Kryžiaus komitetą susisiekti su tariamu nusikaltėliu ar jį aplankyti.

6. Valstybė, kuri atlieka pirminį tyrimą, numatytą šio straipsnio 1 dalyje, nedelsdama praneša apie gautus duomenis valstybėms ir organizacijoms, išvardytoms šio straipsnio 2 dalyje, bei nurodo, ar ji ketina vykdyti jurisdikciją.

7 straipsnis

Valstybė dalyvė, kurios teritorijoje tariamas nusikaltėlis persekiojamas baudžiamąja tvarka, apie galutinius tyrimo rezultatus, remdamasi savo įstatymais, praneša Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, kuris perduoda šią informaciją kitoms suinteresuotoms valstybėms ir suinteresuotoms tarptautinėms tarpvyriausybinėms organizacijoms.

8 straipsnis

1. Valstybė dalyvė, kurios teritorijoje yra tariamas nusikaltėlis, jei ji jo neišduoda, be jokių išimčių ir neatsižvelgiant į tai, ar nusikaltimas įvykdytas jos teritorijoje, privalo bylą perduoti savo kompetentingoms institucijoms tam, kad būtų pradėtas baudžiamasis persekiojimas, atliekant teisminį nagrinėjimą pagal šios valstybės įstatymus. Šios institucijos, remdamosi valstybės įstatymais, priima sprendimą ta pačia tvarka kaip ir dėl įprasto sunkaus nusikaltimo.

2. Kiekvienam asmeniui, dėl kurio atliekamas teisminis nagrinėjimas dėl bet kokio nusikaltimo, nurodyto 1 straipsnyje, garantuojama, kad su juo bus teisingai elgiamasi visose teisminio nagrinėjimo stadijose, įskaitant naudojimąsi visomis teisėmis ir garantijomis, numatytomis valstybės, kurios teritorijoje jis yra, įstatymų.

9 straipsnis

1. Prašymas išduoti tariamą nusikaltėlį pagal šią Konvenciją nepatenkinamas, jei valstybė dalyvė, į kurią kreipiamasi dėl išdavimo, pagrįstai mano:

a) kad prašymas išduoti už 1 straipsnyje nurodyto nusikaltimo padarymą buvo pateiktas, siekiant persekioti ar nubausti asmenį dėl jo rasės, religijos, tautybės, etninės kilmės arba politinių pažiūrų; ar

b) kad šio asmens padėčiai gali būti pakenkta:

i) dėl bet kurios šios dalies a punkte paminėtos priežasties;

ii) dėl to, kad atitinkamos valstybės valdžios institucijos, turinčios teisę vykdyti gynybą, negali su juo susisiekti.

2. Dėl šioje Konvencijoje nurodytų nusikaltimų visų sutarčių ir susitarimų dėl išdavimo, taikytinų tarp valstybių dalyvių, nuostatos valstybėms dalyvėms keičiasi tiek, kiek jos yra nesuderinamos su šia Konvencija.

10 straipsnis

1. Nurodyti 1 straipsnyje nusikaltimai turi būti įtraukti į bet kurią egzistuojančią tarp valstybių dalyvių sutartį dėl išdavimo kaip nusikaltimai, už kuriuos galima asmenį išduoti. Valstybės dalyvės įsipareigoja įtraukti tokius nusikaltimus kaip nusikaltimus, už kuriuos galima asmenį išduoti, į bet kurią tarp jų sudaromą sutartį dėl išdavimo.

2. Jei valstybė dalyvė, kuri sprendžia klausimą dėl išdavimo, nurodydama sutarties buvimą kaip išdavimo sąlygą, gauna kitos valstybės dalyvės, su kuria ji nėra sudariusi sutarties dėl išdavimo, prašymą išduoti, valstybė, į kurią kreipiamasi dėl išdavimo, gali savo nuožiūra šią Konvenciją dėl 1 straipsnyje nurodytų nusikaltimų laikyti kaip teisinį išdavimo pagrindą. Išdavimas vykdomas atsižvelgiant į kitas sąlygas, kurias numato valstybės, į kurią kreipiamasi dėl išdavimo, įstatymai.

3. Valstybės dalyvės, nenurodančios sutarties buvimo kaip išdavimo sąlygos, 1 straipsnyje nurodytus nusikaltimus savo tarpusavio santykiuose laiko nusikaltimais, už kuriuos galima asmenį išduoti, atsižvelgiant į sąlygas, kurias numato valstybės, į kurią kreipiamasi dėl išdavimo, įstatymai.

4. Nurodytus 1 straipsnyje nusikaltimus valstybės dalyvės išdavimo tikslais traktuoja taip, lyg jie būtų padaryti ne tik jų įvykdymo vietoje, bet ir valstybių, kurios privalo nustatyti savo jurisdikciją pagal 5 straipsnio 1 dalį, teritorijoje.

11 straipsnis

1. Valstybės dalyvės teikia viena kitai įvairiapusę pagalbą dėl baudžiamojo proceso veiksmų, kurių buvo imtasi dėl 1 straipsnyje nurodytų nusikaltimų, įskaitant visų jų turimų įrodymų, reikalingų teisminiam nagrinėjimui, pateikimą.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos neturi įtakos bet kurioje kitoje sutartyje nustatytiems įsipareigojimams dėl tarpusavio teisinės pagalbos.

12 straipsnis

Tiek, kiek 1949 metų Ženevos konvencijos dėl karo aukų apsaugos ar Papildomi šių Konvencijų protokolai, taikytini kuriam nors konkrečiam įkaitų ėmimo veiksmui, ir tiek, kiek valstybės – šios Konvencijos dalyvės, vadovaudamosi paminėtomis konvencijomis, privalo persekioti baudžiamąja tvarka ar išduoti asmenį, paėmusį įkaitus, ši Konvencija netaikoma įkaitų ėmimui, įvykdytam ginkluotų konfliktų, kaip jie apibrėžti, be kita ko, 1949 metų Ženevos konvencijose ir jų Protokoluose, metu, įskaitant ginkluotus konfliktus, išvardytus 1977 metų Pirmojo papildomo protokolo 1 straipsnio 4 dalyje, kai tautos, įgyvendindamos savo apsisprendimo teisę, įtvirtintą Jungtinių Tautų Įstatuose bei Deklaracijoje dėl tarptautinės teisės principų, susijusių su draugiškais santykiais ir bendradarbiavimu tarp valstybių, pagal Jungtinių Tautų Įstatus kovoja su kolonijų viešpatavimu, užsienio okupacija ir rasistiniais režimais.

13 straipsnis

Ši Konvencija netaikoma tais atvejais, kai nusikaltimas padarytas vienos valstybės teritorijoje, jei įkaitas ir tariamas nusikaltėlis yra tos valstybės piliečiai, taip pat jei tariamas nusikaltėlis yra tos valstybės teritorijoje.

14 straipsnis

Niekas šioje Konvencijoje negali būti aiškinama kaip kurios nors valstybės teritorinio vientisumo ar politinės nepriklausomybės pažeidimo pateisinimas prieštaraujant Jungtinių Tautų Įstatams.

15 straipsnis

Šios Konvencijos nuostatos neapima sutarčių dėl prieglobsčio, galiojančių šios Konvencijos priėmimo metu tarp valstybių – šių sutarčių dalyvių, taikymo; tačiau valstybė – šios Konvencijos dalyvė negali taikyti šių sutarčių kitai valstybei – šios Konvencijos dalyvei, kuri nėra šių sutarčių dalyvė.

16 straipsnis

1. Bet koks ginčas tarp dviejų ar daugiau valstybių dalyvių dėl šios Konvencijos aiškinimo ar taikymo, neišspręstas derybų keliu, vienos jų prašymu perduodamas arbitražui. Jei per šešis mėnesius nuo prašymo dėl arbitražinio nagrinėjimo perdavimo dienos šalys negali susitarti dėl arbitražo proceso organizavimo, bet kurios šios šalies prašymu ginčas, vadovaujantis Teismo Statutu, gali būti perduotas Tarptautinio Teisingumo Teismui.

2. Kiekviena valstybė, pasirašydama ar ratifikuodama šią Konvenciją ar prisijungdama prie jos, gali pareikšti, kad ji nelaiko savęs suvaržyta šio straipsnio 1 dalies nuostatų. Kitos valstybės dalyvės nebus suvaržytos šio straipsnio 1 dalies nuostatų bet kurios valstybės dalyvės, padariusios tokią išlygą, atžvilgiu.

3. Bet kuri valstybė dalyvė, padariusi išlygą pagal šio straipsnio 2 dalį, gali bet kuriuo metu atšaukti šią išlygą, apie tai pranešdama Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

17 straipsnis

1. Šią Konvenciją gali pasirašyti visos valstybės iki 1980 m. gruodžio 31 d. Jungtinių Tautų Centrinėje būstinėje Niujorke.

2. Ši Konvencija turi būti ratifikuota. Ratifikavimo raštai atiduodami saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

3. Prie šios Konvencijos gali prisijungti bet kuri valstybė. Prisijungimo dokumentai atiduodami saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

18 straipsnis

1. Ši Konvencija įsigalioja trisdešimtą dieną nuo tos datos, kai dvidešimt antroji valstybė ratifikavimo raštą ar prisijungimo dokumentą atiduoda saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

2. Visoms valstybėms, kurios ratifikuoja šią Konvenciją ar prisijungia prie jos po to, kai dvidešimt antroji valstybė atiduoda saugoti ratifikavimo raštą ar prisijungimo dokumentą, Konvencija įsigalioja trisdešimtą dieną nuo tos datos, kai ši valstybė atiduoda saugoti savo ratifikavimo raštą ar prisijungimo dokumentą.

19 straipsnis

1. Kiekvieną valstybė dalyvė gali denonsuoti šią Konvenciją raštu, apie tai pranešdama Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

2. Denonsavimas įsigalioja praėjus vieneriems metams nuo tos datos, kai Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius gauna pranešimą.

20 straipsnis

Šios Konvencijos originalas, kurio tekstai anglų, arabų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis yra vienodai autentiški, atiduodamas saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, kuris patvirtintus šios Konvencijos nuorašus išsiunčia visoms valstybėms.

TAI PATVIRTINDAMI, žemiau pasirašiusieji, tinkamai savo atitinkamų vyriausybių tam įgalioti, pasirašė šią Konvenciją, kurią buvo galima pasirašyti 1979 m. gruodžio 18 d. Niujorke.

_____